

Fotós körúton Kölcsey nyomában

Kölcsey Ferenc életútját eleveníti föl az a fotóművészeti anyag, amelyet Tóth István AFIAP, ESFIAP nagyváradi fotóművész, az Euro Foto Art Nemzetközi Egyesület elnöke alkotott. A fotóművész bebarangolta Kölcsey Ferenc életútjának fontos helyeit, sajátos stílusban fényképezte le az emlékhelyeket, ereklyéket, megidézve a *Himnusz* alkotójának szellemiségét, felkutatva, művészfotók révén megmutatva a megmaradt relikviákat, az adott települések mai arcát, múlt és jelen összefonódását. Tóth István járt Szödemeteren, Debrecenben, Álmosdon, Nagykárolyban és Szatmárcsekén. A tárlat anyagát eddig Nagyváradon, Szödemeteren és Debrecenben mutatták be. Tóth Istvánnal a tárlat koncepciójáról, illetve fotós vándorútjának élményeiről beszélgettem.

– Miként adódott a Kölcsey-kiállítás ötlete?

– Stanik István médiaszakértő, a Magyar Házak Nonprofit Kft. szakmai ügyvezetője, a debreceni Partium Ház vezetője kért fel arra 2022 őszén engem és Máthé András cívisvárosbeli fotóművészt, hogy készítsünk Kölcsey Ferenc bicentenáriumi ünnepségére egy tárlatot. Mivel Máthé András nem tudott eleget tenni a felkérésnek, egyedül rám hárult a nagy kihívás, amit természetesen elfoglaltságaim ellenére sem tudtam visszautasítani.

Fotók: Tóth István

Debreceni Református Kollégium

Ennek előzménye az, hogy 2022. január 21-én a Magyar Házak Nonprofit Kft.-hez tartozó Partium Ház anyagi támogatásával elkészült egy tárlat, amely 20 nagyméretű fotón mutatja be Kölcsey Ferenc szülőfaluját. E kiállítást a magyar kultúra ünnepe alkalmából Debrecenben mutattuk be először, a tárlatot Puskás István, Debrecen alpolgármestere nyitotta meg. Ehhez kellett lefotóznom azokat a helyeket, melyek Kölcsey életútját határozták meg.

Debrecen

– *Milyen településeken járt?*
– Tavaly január 16-án jutottam el először, káprázatos havas időben Sződemeterre, ahol Pakulár István református lelkész fogadott és kísért végig Kölcsey szülőfalujában. Hihetetlen és érdekes módon csodálatos, sötétkék égbolt provokált az első képek elkészítésére. Mindehhez hozzásegített a mesebeli téli táj, amelyet nagyon ritkán lehet látni napjainkban... Alapgondolatom az volt, hogy minél élethűbben rögzítsem azokat a helyeket, ahol Kölcsey született, tanult, élt és dolgozott. Arra törekedtem, hogy lépjek túl a lefényképezett tárgyak dokumentáris bemutatásán. Éppen ezért nagy segítségemre voltak a szinte számomra előkészített napfényes fotózási lehetőségek. Egyébként a tárlat képeinek lefotózása kimondottan nagy kihívás volt számomra. Mivel az első kiszállásom alkalmával hiányoztak az itt élő emberek, közös megegyezéssel vasárnap vissza-

tértem, hogy lencsevégre kaphassam a sződemeteri híveket. A Debreceni Református Kollégiumnak és környékének lefotózása fél napot vett igényben 2022. december 1-jén. Különleges benyomás volt számomra emberközben érezni a kollégium korabeli hangulatát, ahol Kölcsey 14 éven át tanult. Kora reggel indultunk Nagyváradról egy másik kiszállásunkra, hogy éjszakai megvilágításban tudjam lefotózni a nagykárolyi Károlyi-kastély és a régi városháza különleges hangulatát. Egy egész napot szántam arra, hogy eljussak Álmosdra és Szatmárcsékére, ahol megpróbáltam lefényképezni a település hangulatát, a Kölcsey-szobrokat, illetve az emlékházakat.

– *Milyen hangulat fogadta a különféle színhelyeken? Mit tapasztalt, hogyan maradt meg az adott településeken Kölcsey emléke?*

– Különleges érzés volt számomra fotózás közben szinte állandóan

Kölcsey életére, munkásságára gondolni. Úgy érzem, sikerült az elkészített fényképeken visszaadni a régmúlt idők, pontosabban Kölcsey korának különböző hangulatait. Kószálásaim során végigkísért Kölcsey kimondottan nehéz sorsa. A sződemeteri Egyházi és Kulturális Központ, az álmosdi Kölcsey Ferenc Emlékház és a szatmárcsekei Kölcsey-emlékszoba kellőképpen jól mutatja be a költő életútját. Rendkívüli élmény volt megfotografálni az említett Kölcsey-szobrokat is. Sajnos a nagykárolyi Kölcsey-szobor nem került a kiállítás anyagába, mivel azt a bicentenáriumi évforduló után avatták fel.

– *Milyen koncepció szerint állította össze a tárlat anyagát?*

– Az alapelképzelés az volt, hogy a kiállított képek Kölcsey életútjának kronológiai sorrendjét mutassák be úgy, hogy ez minél jobban maradjon meg a tárlatlátogató emlékeiben. Úgy érzem, ez sikerült is. Ezt támasztotta alá a debreceni vernisszázson elhangzott beszédében Vitéz Ferenc művészeti író, a Debreceni Református Hittudományi Egyetem magyar nyelvi és irodalmi tanszékének vezetője is.

– *Hol mutatták be a Kölcsey-anyagot? Van-e további terv ezzel kapcsolatban?*

– Az első jubileumi tárlatot a nagyváradi várban lévő Vilidár István Galériában mutattuk be 2023. január 20-án. Az eseményt Lisztes Éva, a berettyóújfalui Nadányi Zoltán Művelődési Ház vezetője nyitotta meg. Szinte egy időben, január 22-

Szatmárcseke

én nyílt meg a sződemeteri Egyházi és Kulturális Központban az *Üzenet Sződemeterről* című kiállítás, illetve a debreceni Kölcsey Központ Bényi Galériájának utcafronti kirakatában *A Himnusz nyomában – 200 év lenyomata Kölcsey szülőföldjén* című tárlat (azért kerültek a képek a kirakatba, mert a fűtési korlátozások miatt zárva volt az intézet). A Debrecenben megnyitott tárlat anyagát a nagykárolyi Károlyi-kastélyban is bemutatták idén április 18-án nagyszámú közönség előtt. Nagyon szeretném megismertetni e fotóművészeti anyagot szerzte a világban, és ez által is jobban felhívni a figyelmet Kölcsey Ferenc kiváló személyiségére és nemzeti öntudatára.

Tóth Hajnal